

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -liikkeen kannanotto Helsingin kansallisen kaupunkipuiston esiselvitykseen

Helsingin kansallisen kaupunkipuiston perustamista käsittelevä esiselvitysraportti ja siihen liittyvä kaupunkitaloudellisten vaikutusten arviointi ovat nyt valmistuneet ja kaupungin johtoryhmä on jo asiasta keskustellut. Esiselvitys on etenemässä huhtikuussa kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn. Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -liike haluaa tuoda esille seuraavat seikat, jotka liittyvät esiselvitysmateriaaliin ja päätöksentekoon. Vuonna 2015 käynnistyneessä avoimessa kansalaisliikkeessä on mukana yli kahdeksankymmentä Helsingin kansallisen kaupunkipuiston perustamista kannattavaa helsinkiläistä kaupunginosayhdistystä ja muuta yhteisöä.

Kansallinen kaupunkipuisto -asiassa jatkettava perustamisselvitykseen

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -liike esittää, että kaupunkiympäristölautakunta tekee päätöksen kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvitysvaiheen käynnistämiseksi, koska laajan kansallisen kaupunkipuiston perustaminen varmistaa Helsingin arvokkaiden luonto- ja kulttuuriympäristöjen säilymisen sekä tuo kaupungille merkittäviä virkistykseen ja terveyteen liittyviä hyötyjä.

Päätöstä puistosta ei voi tehdä pelkästään taloudellisten vaikutusten perusteella varsinkaan, kun esiselvityksessä esitetyt merkittävimmät kustannukset ovat arvioita ja olettamuksia. Kustannusten ja tulojen epäsuhtaa lisää myös se, että kulttuurillisten ja ekosysteemipalvelujen tuottoja ei ole esitetty euromääräisinä. Puiston oikeiden taloudellisten vaikutusten selvittämiseksi tulee tehdä raportissa ehdotettuja jatkoselvityksiä. Esiselvityksessä tarkastellut alueet ovat vasta alustavia, joten nekin tarkentuvat vasta varsinaisessa perustamisselvityksessä.

Epätyydyttävä tarkasteluvaihtoehtojen vertailu

Esiselvitystä valmistelevan työryhmän toimeksiannon taustana on ollut kevään 2017 yksimielinen kaupunginvaltuuston päätös, joka koski perustamisselvityksen tekemistä Helsingin kansallisesta kaupunkipuistosta. Hyväksytyin valtuustoaloitteen tavoite oli "laaja merellinen ja mantereinen idästä länteen ja etelästä pohjoiseen ulottuva urbaani uuden ajan kaupunkipuisto".

Esiselvityksen alkuvaiheessa selvitettiin kaupunkipuiston vaikutuksia yleisesti. Seuraavaksi luonnosteltiin asukkaalle tehdyn karttakyselyn pohjalta, valtuustoaloitteen tavoitteen täyttävä laaja alue-
rajausvaihtoehto VE1. Myöhemmin rajausta supistettiin eri syistä VE2:ksi ja edelleen VE3:ksi. Lisäksi esiselvitykseen ilmestyi VE Nyky +, joka pohjautuu nykytilanteeseen. Esiselvitysaineistossa puiston hyötyjä kuvataan tarkemmin kuitenkin vain suppeimman vaihtoehdon VE3 mukaisina. Perusteluna on, että VE3 on vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 niiden osana. Menettely on ontuva, sillä vain VE1 täyttää valtuustoaloitteen laajuustavoitteen.

Valitettavasti esiselvitysraportista puuttuvat kokonaan eri tarkasteluvaihtoehtojen luonto- ja kulttuuriympäristöjen tasapuolinen, aluekohtainen arvotarkastelu, ekosysteemipalveluiden laajat vaikutukset, ilmastonmuutoksen vaikutusten arviointi sekä vaikutukset Hiilineutraali Helsinki -tavoitteeseen.

Lisäksi on syytä muistuttaa, että parhaiten kansallisen kaupunkipuiston kriteereitä vastaava, avoimessa karttakyselyssä eniten kannatusta saanut VE1 ei ole – toisin kuin esiselvitysraportti paikoin antaa ymmärtää – ristiriidassa Helsingin nykyisen lainvoimaisen yleiskaavan kanssa, joka koostuu Yleiskaava 2016:sta sekä osin Yleiskaava 2002:sta ja osayleiskaavoista.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu epäselviin oletuksiin

Kansallisen kaupunkipuiston kaupunkitaloudellisia vaikutuksia selvittävässä konsulttityössä ei osoiteta euromääräisiä arvioita eri ekosysteemipalvelujen tuotoille, vaikka niistä olisi laskelmia saatavissa ja tuotettavissa. Tämä johtaa osin virheellisiin johtopäätöksiin. Kansainvälisten tutkimusten mukaan viheralueilla on merkittäviä rahassa mitattavia terveysvaikutuksia. Nämä hyödyt kompensoivat pitkällä aikavälillä laajasti puiston perustamisesta aiheutuvia kertaluonteisia kustannuksia.

Konsulttiselvityksen suurin ongelmakohta liittyy eri aluerajausvaihtoehtojen hyvin alustavien rajausten tulkitsemiseen lopullisina rajoina. Siten kaavoitukseen liittyvien lisätyövuosien ja potentiaalisesti rakennusmaana menetettyjen alueiden asema ylikorostuu suhteettomasti.

Tonttikohtainen tarkastelu on mahdollista vasta tarkkojen rajojen ollessa tiedossa ja mahdollisten ongelmakohtien sovittaminen tapahtuu varsinaisen perustamisselvityksen osana. Raportissa tonttitulojen menetyksiä on laskettu laajojen kaavoituskokonaisuuksien mukaan, vaikka alueista vain pieni osa olisi hahmoteltavan kansallisen kaupunkipuiston vaikutuspiirissä. Alueellisten taustalaskelmien sisältöä ei selvityksessä lainkaan avata. Raportissa esitetyt hypoteettiset 5 % ja 10 % tonttimaan kerrosneliömäärien euromääräiset menetykset eri vaihtoehtoisissa syntyvät siten hyvin kyseenalaisen päättelyketjun tuloksena. Jatkossa perustamisselvitysvaiheessa voidaan luonnollisesti täydentää ja korjata esiselvityksen kustannuslaskennassa ilmenneitä puutteita.

Kansallinen kaupunkipuisto on arvovalinta

Kansallinen kaupunkipuisto on Helsingin kaupunkistrategian mukainen konkreettinen teko arvokkaan luonnon vaalimiseksi ja kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Sen avulla voidaan merkittävästi vaikuttaa viher- ja sinialueiden ekologiseen laatuun, saavutettavuuteen ja tutkitusti tuottaa myönteisiä terveysvaikutuksia. Kaupunkistrategian tavoitetta alueellisten terveys- ja hyvinvointiero-erojen kaventamisesta voidaan tutkimustietoon perustuen ja vaikuttavasti edistää varmistamalla monimuotoisen lähiluonnon saatavuus.

Helsinki on kasvava suurkaupunki ja kansallisen kaupunkipuiston perustaminen on poliittisessa päätöksenteossa nyt tehtävä arvovalinta. Kyse on helsinkiläisten hyvinvoinnista ja virkistyksestä, kaupungin alueellisen eriytymisen ehkäisystä, merkittävästä matkailuvalitista, hiilinieluista ja pääkaupunki Helsingin erityislaadusta.

Laaja kansallinen kaupunkipuisto tarjoaa mahdollisuuden tunnistaa kaupungin eri osissa sijaitsevia luonto- ja kulttuuriympäristöarvoja ja vaalia niitä myös tulevaisuuden helsinkiläisille idästä länteen ja etelästä pohjoiseen. Uusi puistokokonaisuus vahvistaa Helsingin vetovoimaa luonto- ja kulttuuriarvoja vaalivana nykyajan suuriin haasteisiin vastaavana edelläkävijänä.

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -liike

www.kaupunkipuisto.fi

posti@kaupunkipuisto.fi